

S prebásnenými veršami z Bachových Matúšových paší, BWV 244 (preklad: Jela Krčméry-Vrtel'ová). Pripravil: Marek Vargovčák

Úvodná modlitba: Spasiteľ náš, Pane Ježiši Kriste, keď hľadáme do Tvojho slova a keď znovu prežívame a sledujeme príbeh Tvojho utrpenia a smrti, privádza nás to k pokore. Priznávame, že nedokážeme dostatočne porozumieť hĺbke Tvojho utrpenia. Len tušíme, aké veľké poníženie pre Teba znamenalo, keď Ťa ľstivo odsúdili ako zločinca. Tvoj príklad lásky, ktorá obetuje seba, nás naplňuje úžasom. Vieme, že nedokážeme milovať tak ako Ty. Ani nemôžeme vykonať takú obeť, akú si z lásky k nám hriešnikom vykonal Ty. No predsa vnímame z Tvojho príkladu života pozvanie, aby sme sa od Teba učili láske. Prosíme Ťa, nech nás teda ovplyvňuje vo vzťahu k nebeskému Otcovi aj k našim blízkym príklad Tvojej lásky. Amen.

1.časť: Mt 26,1-16

Porada kňazov

1 Keď Ježiš skončil všetky tieto reči, povedal svojim učeníkom: 2 Viete, že o dva dni bude Veľká noc a Syn človeka je vydaný, aby bol ukrižovaný. 3 Vtedy sa zišli veľkňazi zákonníci a starší ľudu vo dvorane veľkňaza, ktorý sa volal Kaifáš, 4 a uzniesli sa, že Ježiša ľstivo chytia a zabijú. 5 Ale povedali: Nie vo sviatok, aby nevznikla vzbura medzi ľudom.

Pomazanie Ježiša v Betánii

6 Keď bol Ježiš v Betánii v dome Šimona Malomocného, 7 prišla k Nemu žena s alabastrovou nádobou drahocennej masti a vyliala Mu ju na hlavu, keď sedel za stolom. 8 Keď to videli učeníci, namrzeli sa a povedali si: Načo táto strata? 9 Ved' sa mohlo toto draho predať a dať chudobným! 10 Keď to spozoroval Ježiš, riekol im: Čo zarmucujete

túto ženu? Ved' mi preukázala dobrý skutok; 11 lebo chudobných vždy máte so sebou, ale mňa nemáte vždy. 12 Ona totiž, keď mi túto masť vyliala na telo, urobila mi to na pohreb. 13 Veru vám hovorím: kdekoľvek po širom svete bude sa kázať toto evanjelium, na jej pamiatku bude sa hovoriť aj o tom, čo urobila.

Judášova zrada

14 Nato jeden z dvanástich, Judáš Iškariotský, odišiel k veľkňazom 15 a spýtal sa: Čo mi chcete dať, a ja vám Ho zradím? A vyplatili mu tridsať strieborných. 16 Odvtedy hľadal vhodnú príležitosť, aby Ho zradil.

Výklad: Mt 26, 1-4

Príbeh Ježišovho utrpenia a smrti podávajú všetci štyria evanjelisti. Podrobne, hodinu za hodinou opisujú Ježišovu pašiovú cestu. A to preto, lebo práve Ježišovo utrpenie, ktoré bolo najprv pre nich určite bezútešné a zdalo sa koncom ich vzťahu s Ježišom, stalo sa im napokon hlavným a najvýznamnejším bodom a spolu so vzkriesením centrom ich vlastného života viery a celej ich kazateľskej činnosti.

Každý človek tak môže veľmi intenzívne prežívať príbeh Ježišovej cesty utrpenia. V evanjeliových správach môžeme sledovať prípravu Ježišovho procesu, od falošného spyknutia až po odsúdenie. Ale predovšetkým, môžeme byť „očitými“ svedkami Ježišových posledných dní, všímať si Jeho slová, skutky, zmýšľanie, ako aj odpovede Jeho učeníkov, ich reakcie a konanie v posledných dňoch, kým boli so svojim Majstrom až po tragický útek od Neho.

No predovšetkým v pašiovom príbehu ide tiež o nás, aj my sa totiž stávame divákmi, pozorovateľmi Ježišovej cesty utrpenia a každý z nás môže zaujať svoj postoj k týmto dejinám spásy. Lebo týmto spôsobom – cez utrpenie a smrť Ježiša Krista, sa uskutočnilo vykúpenie

sveta a podľa nášho postoja k tomu, - ako sa zachovám ja, či to prijmem vierou alebo to budem považovať len za kus dávnej histórie – sa táto pašiová cesta stane mojou vlastnou cestou záchranu. V nasledujúcich udalostiach ide teda o veľkú vec: o moje vykúpenie, o moju záchranu. Ide tu o večný život, ktorý mi cez utrpenie a smrť, ale tiež zmŕtvychvstanie pripravil Pán Ježiš Kristus.

Sledujme preto pozorne tieto udalosti s otvoreným srdcom, možno i v chvíľach dojatia, ale hlavne vdľačne, lebo tu ide o našu trvalú budúcnosť.

Pašiový príbeh začína správou o tom, ako sa nepriatelia Ježišovi – veľkňazi a zákonníci dohadujú o Ježišovom zatknutí a poprave. Súčasne Ježiš svojim učeníkom definitívne predpovedá čas Jeho smrti.

Výrok „*Keď Ježiš skončil všetky tieto reči*“ nám pripomína, že Ježišova učiteľská činnosť sa definitívne skončila. Je tu čas, kedy sa začína Jeho vlastné vykupiteľské dielo – trpké a horké utrpenie a smrť na dreve, ktoré je určené pre najväčších zločincov. Pán Ježiš veľmi dobre pozná koniec svojho pozemského života. Bude to vo sviatok paschy, už o dva dni a to bude dňom Jeho smrti.

Pripomeňme si stručne tento významný židovský sviatok. Izraelci si na Veľkú noc pripomínali vyslobodenie, východ z Egyptského otroctva. Slovo „pascha“, ktoré Martin Luther preložil ako Veľká noc, znamená v preklade „prechod“ a izraelci si pripomínali historickú udalosť vlastnej záchranu v egyptskom otroctve, ako ich vtedy Pán ušetril, keď prechádzal okolo dverí, ktoré mali oni natreté krvou baránka a týmto spôsobom boli zachránení, lebo ich Hospodin nechal na žive, kým všetkých prvorodených Egyptanov zabil. Následne dal faraón súhlas, aby Izraelci opustili jeho krajinu. Termín „pascha“ sa neskôr považoval iba na označenie jedla a neskôr už na celý sviatok, ktorý slávil koncom marca a začiatkom apríla.

My si máme uvedomiť, že tento prvý sviatok, východ z Egypta nám v dejinách spásy ukazuje dopredu, kedy má nastať nový a konečný východ, oslobodenie z otroctva hriechu a smrti a kedy má byť zabitý nový Baránok. A to sa uskutočnilo jedinečným spôsobom práve v Ježišovej obeti, ktorý Izraelu a rovnako celému svetu pripravil cestu do večnosti, do zaslúbenej nebeskej krajiny, do otcovského domu. Urobil to tým, že vzal hriechy sveta na seba a začal tým éru nového veku, dobu „nekvasených chlebov“, čistého života, v duchu Pavlových slov: „*aby ste boli novým cestom, veď ste nenakvasení, lebo aj náš veľkonočný Baránok, Kristus, bol za nás obetovaný*“ (1K 5,7).

Kým Pán Ježiš predpovedá s určitosťou svoju smrť na Veľkú noc, Jeho nepriatelia sa schádzajú na rokovanie v Kaifášovom dome. Evanjelista však jasne hovorí o ich zlobe, keď konštatuje: „*uzniesli sa, že Ježiša ľstivo chytia a zabijú*“ (v.4) Cieľom ich schôdzky bolo zatknúť Ježiša pomocou ľsti, falošného obvinenia a potom Ho tajne odstrániť.

Je zaujímavé si všimnúť, ako sa v tejto veci zjednotili dve skupiny: veľkňazi - vtedajší voľnomyšlienkári a zákonníci - ortodoxní, pravoverní Židia. Zjednotilo ich protivenstvo, nenávisť voči Ježišovi. A konečne sa dohodli na spôsobe a čase Ježišovho zatknutia a smrti.

Ježišov svätý život nemal pre nich žiadnu cenu. S ohľadom na ľud sa uzniesli zabrániť akémukoľvek verejnemu rozruchu. Za žiadnych okolností sa plánovaná vražda nesmela uskutočniť vo sviatočné dni. Pekne krásne, priam s čistými, uhladenými rukami odstránia toho nenávideného Galilejčana. Ó, akí svätí a nevinní pred Bohom, i pred ľuďmi – hrozné! Nebyť strachu pred vzburou ľudu, ani posvätnosť slávnosti paschy by ich nezastavila - tých zbožných vodcov Izraela - pred úkladnou vraždou!

Ale čo nechceli nepriatelia, to sa stalo Božím vedením. Ježiš to dobre vedel, že zomrie práve na sviatok paschy, a to celkom verejne ako zločinec, na dreve pre pohanov. Boh riadil veci tak, že sa to stalo na sviatok, aby sa tým uskutočnili veľkolepé Božie spasiteľné plány: ukrižovali Božieho Syna, a tak sa vlastne stali sami nástrojmi, pomocou ktorých dostal večnú slávu. Áno – nad všetkým stojí suverénny Boh a Jeho Syn je nad všetkými uzneseniami Ježišových nepriateľov. Lebo sa nestane to, čo chcú ľudia, ale to, čo chce Boh – a to v určenom čase, mieste a hodine.

Túto vieru v mocného Boha máme mať aj my a vedieť, že On stojí nad všetkým i všetkými a že sme v Jeho rukách. On nás vedie aj cez kríž, trápenie, možno pre nás po nepochopiteľných cestách, ale v Jeho pláne po ceste, ktorá vedie k Nemu, do večnosti, ktorú nám skrze utrpenie a smrť pripravil náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus.

**Verše z Bachových Matúšových pašii, BWV 244
(Úvodný zbor: Kommt, ihr Tochter, helft mir klagen):**

*Plačme dcéry, ... už sa blíži!
Kto? - Náš ženích nevinný!
On?... Vraj zomrie za iných!
Prečo trpí Boží Syn?
Pre spasenie našich vín.
Pod'me všetky, pod'me s Ním,
keď tam zhynúť má na kríži.*

*Nevinný Baránok Boží,
sám nesieš naše hriechy!
Celý svet vôkol sa hrozí,
že ideš bez útechy,
nesieš si drevo kríža...
Hľa už sa ku nám blížia,*

zmiluj sa, Kriste nad nami!

Výklad: Mt 26, 6-16

Ďalšou správou evanjelistu Matúša v pašiovom príbehu je opis pomazania Ježiša Krista v Betánii. Iba evanjelista Ján udáva presný čas tohto skutku, o ktorom píšu aj ostatní evanjelisti. Toto pomazanie sa stalo šesť dní pred Veľkou nocou! (J 12,1) Evanjelisti Matúš a Marek ho však zaradili do pašiového celku, teda do posledných dvoch dní Ježišovho života. Prečo? Aby bol vyjadrený šľachetný Máriin skutok – pomazanie Ježišovej hlavy, proti temnému skutku Judášovmu, o ktorom sa píše hneď ďalej. Dva ľudské skutky stoja vedľa seba, ten prvý – prejav lásky, úcty i viery, a ten druhý – totálne stroskotanie človeka. Pozrime sa na tieto dva príbehy postupne:

Pomazanie Ježiša sa udialo v Betánii, v dome Šimona Malomocného. Kto bol tento človek? Bol to bezpochyby chorý, ktorého Ježiš uzdravil a ten Ho pozval k sebe do domu, môžeme povedať – na hostinu, ktorú pripravil uzdravený ako prejav veľkej vďačnosti za záchranu života. Evanjelist Ján spomína navyše prítomnosť Marty a Lazára; tak vidíme, že všetci zachránení podľa svojich možností prejavujú Ježišovi úctu: Marta osobne obsluhovala, Lazár bol síce „iba“ prítomný, ale už jeho prítomnosť v cudzom dome v blízkosti Ježišovej hovorí veľmi veľa. A napokon Mária, ktorá svoju vďačnosť Pánovi vyjadřila ozaj kniežacím výdavkom.

Čo to vlastne spravila? Prišla k Ježišovi s nádobou z bieleho kameňa – alabastru, v ktorej mala drahý olej z nardu a vyliala ho na hlavu Ježišovu. Išlo o najdrahocenejší druh oleja, ktorý sa používal pri balzamovaní mŕtveho tela. Mal cenu asi ročného zárobku robotníka. V tomto jej skutku môžeme vidieť povedomé tušenie, že tento Ježiš je Mesiáš – Kráľ, ale taký, ktorý musí zomrieť.

Učenci, ktorí tam boli s Ježišom, začali reptat': „*Načo táto strata? Ved' sa to mohlo rozdať chudobným!*“ Vyrátali si to a vyšla im veľká suma. A v niečom aj mali pravdu. Na Veľkú noc sa obzvlášť myslelo na obdarovanie chudobných. Aj v tom, že sa takejto láske učili u Ježiša. Ale čo nemali učenci, bol to ženin zrak a cit, že pred sebou majú Pána, ktorý ide v ústrety smrti.

A Pán Ježiš obraňuje ženinu lásku: „*Nechajte túto ženu na pokoji! Netrápte ju!*“ Jej čin vôbec nie je mrhanie, ale dobrý skutok tomu, kto to najviac potrebuje. Lebo chudobných budú mať vždy medzi sebou, ale Pána nebudú mať vždy medzi sebou! Áno – už je tu hodina veľkého rozhodnutia a Ježišovho odchodu a preto Ježiš radí, že treba urobiť, čo je správne a nie, čo je dobré.

Pán Ježiš ocenil ženin skutok. To, čo spravila, bol možno celý jej majetok, ale verila, že je to tá najlepšia investícia. Preto Ježiš povedal: „*Keď mi vyliala tento olej na telo, urobila to na môj pohreb a o jej skutku sa bude hovoriť všade, kde sa bude zvestovať evanjelium.*“ Mária spoznala v Ježišovi Baránka, tak ako Peter Kráľa. Tým bol Ježiš označený za pravého Mesiáša – Pomazaného.

V čom je poučenie pre nás z tejto udalosti? Ježiš správne vystríha svojich učeníkov, aby správne využili posledné hodiny s Ním. Mária to tak spravila. A Ježiš jej takto postavil trvalý pomník, lebo Pán si ctí každého, kto Mu ďakuje a zo srdca Ho uctieva. A preto máme my, pri zvestovaní Ježišovej smrti myslieť na ňu, ako na prvú, čo spoznala Baránka Ježiša Krista, a robiť to s takou oddanosťou ako ona. Veriť a milovať, dávať prednosť Ježišovi pred všetkým a to svojím jasným a vrelým vzťahom k Pánu Bohu, pre ktorého žiadna strata nie je márna. Po tomto veľkom skutku lásky zaradil Matúš správu o zrade Ježiša jeho vlastným učeníkom Judášom.

Judáš Iškariotský bol jeden z dvanástich a patril teda k najužšiemu kruhu Ježišových spolupracovníkov, ktorí mali rôzne obdarovania, ale všetci si ctili Ježiša ako svojho Majstra. Tento Judáš sa rozhodol zradiť Ježiša tým najpodlejším spôsobom. Odišiel k veľkňazom – k tým, ktorí sa už prv rozhodli, že Ježiša pomocou ľsti chytia a zabijú.

Je pozoruhodné si všimnúť, že odchádza od Ježiša k veľkňazom, s ktorými sa politicky viacej rozchádzal, ako s Ježišom. Veľkňazi totiž súhlasili s vládou Rimanov v Palestíne a Judáš bol samozrejme proti rímskej nadvláde.

Aké mal k tomu pohnútky? Je naozaj ťažké sa k nim bezpečne vyjadriť a vypátrať ich. Celá Judášova postava je temná. Jedni si myslia, že ho zlákali peniaze, čo je však sotva pravdou - tých 30 strieborných tu má zrejme iba vedľajšiu, no zároveň skutočnú rolu. Iní si myslia, že chcel Ježiša len vyprovokovať k tomu, aby už konečne začal občiansku revolúciu Židov proti Rimanom. A napokon je tu názor, podľa ktorého Judáš nepochopil Ježišovu obeť, vlastne celý Ježišov život, odkaz, poslanstvo k človeku. Áno – Judáš chcel ísť za Ježišom, aj vykročil za Ním a bol s Ním tie tri roky, ale nedokázal, či nechcel sa vzdať seba! Judáš si nedal záležať na tom, čo Ježiš tak často žiadal od svojich: úplne zaprieť vlastný život! A to aj nás určite desí, lebo ani my to celkom nevieme, možno ani nechceme a nedokážeme. Človek chce kráčať za Ježišom, hľadá Mesiáša, ale nechce priniesť obeť svojho vlastného JA!

Ježišovo zatknutie sa malo uskutočniť bez verejného rozruchu. To bola nečakaná Judášova ponuka a tá pohla vysokú židovskú radu k tomu, aby predsa len konala radšej pred ako po sviatkoch! A bolo sa treba naozaj poponáhľať, prišiel už posledný okamih! Veľkňazi sa podľa Markovej správy až zaradovali a vyplatili 30 strieborných zradcovi. To bola v SZ cena za zabitie otroka.

Je to ozaj strašný príbeh Judášovho života. Otrásné sú stupne jeho pádu: učeník, nečestný človek, zlodej, zradca a napokon samovrah! Kto tu triumfoval – Judáš? Musel sa pretvarovať a túto rolu hral iste skvele, až kým si nevzal život. Nakoniec, ako vždy, tu vyhráva Ten, ktorý sám vydal Ježiša za nás, za všetkých. Je to Boh, ktorý nás aj týmito príbehmi – skúsenosťami ľudského života privádza k sebe, k poznaniu Jeho lásky a obete za nás a tak ku vďačnému životu Božích detí. Nech sa náš život stále podobá skutku Márie v Betánie a nie Judášovmu zlyhaniu! Amen.

**Verše z Bachových Matúšových pašii:
(Recitatív č. 9 Du lieber Heiland; Ária č. 10 Buss und Reu; Ária č. 12 Blute nur)**

*Môj drahý Spasiteľ -
búria sa učenici,
keď žena pred nimi
masťami vonnými
pred smrťou bôl' Tvoj tíši.
Dovoľ, nech i ja
horkými slzami
zmyjem tie rany!*

*Eútosť a strasť,
mi hriešne srdce trýzni zas.
Daj, nech kvapka mojej slzy,
ako vzácny olej slúži,
nech v nej pokoj môžeš nájsť!*

*Ty drahé srdce krvácaj!
On – brat, tebou vychovaný,
Učeník a druh tvoj klamný,
Skrýva v sebe jazyk hada –*

Hľa, so zradou sa k Tebe vkráda!

Piesne: 87, 455

**S prebásnenými veršami z Bachových Matúšových pašii, BWV 244
(preklad: Jela Krčméry-Vrteľová). Pripravil: Martin Vargovčák**

Úvodná modlitba: Spasiteľ náš, Pane Ježiši Kriste, keď hľadáme do Tvojho slova a keď znovu prežívame a sledujeme príbeh Tvojho utrpenia a smrti, privádza nás to k pokore. Priznávame, že nedokážeme dostatočne porozumieť hĺbke Tvojho utrpenia. Len tušíme, aké veľké poníženie pre Teba znamenalo, keď Ťa ľstivo odsúdili ako zločinca. Tvoj príklad lásky, ktorá obetuje seba, nás naplňa úžasom. Vieme, že nedokážeme milovať tak ako Ty. Ani nemôžeme vykonať takú obeť, akú si z lásky k nám hriešnikom vykonal Ty. No predsa vnímame z Tvojho príkladu života pozvanie, aby sme sa od Teba učili láske. Prosíme Ťa, nech nás teda ovplyvňuje vo vzťahu k nebeskému Otcovi aj k našim bližným príklad Tvojej lásky. Amen.

2. časť: Mt 26, 17-35

Posledná večera

17 V prvý deň nekvasených chlebov prišli učenici k Ježišovi a povedali: Kde chceš, aby sme Ti pripravili hod veľkonočného baránka? 18 Odpovedal: Choďte do mesta k tomu a tomu a povedzte mu: Majster odkazuje: Čas môj je blízko, u teba zasvätim hod veľkonočného baránka so svojimi učeníkmi. 19 Učenici urobili, ako im Ježiš rozkázal, a pripravili hod baránka. 20 Keď sa zvečeralo, sadol si za stôl s dvanástimi učeníkmi. 21 A keď jedli, riekol: Veru vám hovorím, že jeden z vás ma zradí. 22 Zarmútili sa veľmi a začali sa Ho rad-radom spytovať. Či som to ja, Pane? 23 Odpovedal: Kto omočil so mnou ruku v mise, ten ma zradí. 24 Syn človeka ide, ako je napísané o Ňom, ale beda človeku, ktorý zrádza Syna človeka; lepšie by mu bolo, keby sa ten človek nebol narodil. 25 Aj Judáš, ktorý Ho zrádzal, povedal: Či

som to ja, Majstre? Odvetil mu: Ty si povedal. 26 Keď jedli, vzal Ježiš chlieb, dobrorečil, lámal a dával učeníkom hovoriac: Vezmite, jedzte! Toto je moje telo. 27 Potom vzal kalich, dobrorečil, dal im a riekol: Pite všetci z neho! 28 Lebo toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za mnohých na odpustenie hriechov. 29 Hovorím vám, že oddnes nebudem piť z tohto vínného plodu až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca. 30 Potom zaspievali pieseň a vyšli na vrch Olivový.

Výstraha Petrovi

31 Vtedy im povedal Ježiš: Vy všetci sa pohoršíte na mne tejto noci, lebo je napísané: Budem biť pastiera a rozprchnu sa ovce stáda. 32 Ale po svojom vzkriesení predídem vás do Galiley. 33 Odpovedal Mu Peter: Ak sa všetci pohoršia na Tebe, ja sa nikdy nepohorším. 34 Ježiš mu riekol: Veru, ti hovorím, že tejto noci, skôr, ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš. 35 Odpovedal Mu Peter: A čo by som aj umrieť mal s Tebou, nikdy Ťa nezapriem. Podobne hovorili aj všetci učenici.

Výklad: Mt 26, 17-30

Prvý deň nekvasených chlebov, o ktorom píše evanjelista Matúš i Marek, sa začínajú oslavy sviatkov nekvasených chlebov, ktoré trvajú v Izraeli sedem až osem dní. V tento prvý, tzv. prípravný deň (štvrtok) sa koná povinná hostina, a to večer. Až potom sa zabíja a konzumuje veľkonočný baránok, hod paschy.

Táto slávnosť mala presne predpísané poradie a pravidlá, aby vynikla prvotná udalosť, ktorou bolo vyslobodenie z egyptského otroctva. Bola v tom však tá ťažkosť, že sa baránok mohol zabíjať len v Jeruzaleme, a tak tu bol naozaj veľký nedostatok miestností. Aj učenici sa pýtajú Ježiša, kde majú pripraviť baránka, lebo nevedeli o nijakej vhodnej miestnosti.

Veľkonočná večera je spojená s istou úzkosťou nielen v tom, že niet voľnej miestnosti, ale že aj majiteľ, ktorý by učeníkom Ježišovým poskytol túto miestnosť, by sa vystavil prenasledovaniu kňazov. Opäť tu koná suverénny Boh: Pán Ježiš musel poznať majiteľa domu, preto k nemu vysielal svojich učeníkov so slovami: „*Chodte do mesta k tomu a povedzte mu: Majster odkazuje: Čas môj je blízko, u teba zasvätim hod veľkonočného baránka so svojimi učeníkmi*“ (v. 18). Učenici sú poslušní, nájdu človeka, on s odvahou pripravil miestnosť – to všetko sú znamenia, že Boh je pri kormidle a riadi udalosť za udalosťou....

Boh sa stará o svojho Syna, ktorý ide na kríž. Ježiš žil odvážne, ba niekto by povedal prepriato a hazardne. To nebol ľudský, ale božský spôsob logiky, ktorý neskončil fiaskom, ale víťazstvom, keď, pravda, vieme, že po ukrižovaní nasledovalo vzkriesenie.

Evanjelisti spoločne hovoria o dvoch významných veciach pri tomto hode: poukazujú na zradcu a hovoria o ustanovení Večere Pánovej.

1. Nálada na večeri je slávnostná, ale Pán Ježiš ohlasuje, že jeden z dvanástich ho zradí: „*Veru vám hovorím, že jeden z vás ma zradí...*“ Učenici sa prirodzene zľaknú, pretože Ježiš to hovorí s takou istotou. Iste nechápu celkom zmysel Ježišových slov. Zarazení sa však pýtajú: „*Či som to ja, Pane?*“ Pán však len dopĺňa, že Syn človeka musí zomrieť, „*ako je napísané*“, ale beda človeku, ktorý Ho zrádza. Pán Ježiš nie je voči svojmu zradcovi bezbranný, On vie, že je to všetko v Božom pláne. Judášova zrada sa uskutoční, pretože sa musí splniť Božie rozhodnutie o Mesiášovej smrti a zrada je na to prostriedkom. Ten však, ktorý ju vykoná, bude za to v každom prípade zodpovedný. Ježišovo vyslovené „beda“, je hlbokou bolesťou Jeho duše, je mu ľúto toho človeka, ľúto až po jeho narodenie. Tak sa strachuje o časné i večné bytie tohto človeka, že pritom zabúda na svoju vlastnú bolesť, ktorú Mu Judáš pripravuje. Skutočnosť, že sa Ježišovi učenici po týchto

slovách medzi sebou hádali, svedčí o šikovnosti, s akou vedel Judáš skryť svoje zmýšľanie i úmysel. Aj Judáš, ak sa nechcel prezradiť, sa spolu s ostatnými pýtal: som to azda ja? Ježišova odpoveď: „*Ty si povedal*“ je u Jána vyjadrená v opise, že Ježiš mu podal omočenú skyvu chleba a tak ho označil za zradcu... (J 13,26) Ježiš dôkladne odhalil jeho lož a jasne dal najavo, že pretváarka nič nepomôže.

Evanjelista Matúš sa o Judášovi odmlčí a ďalej o ňom rozpráva až potom, keď tento príde s ozbrojeným húfom do Getsemanskej záhrady. Evanjelistov pohľad spočíva jedine na Ježišovi. Preto aj my sa máme prizerať, ako pevne a sväto kráča ku krížu náš Pán, On je tu stredobodom, všetky ostatné osoby sú tu vedľajšie. Judáš pravdepodobne hneď po Ježišových slovách opustil miestnosť a šiel do veľkňazovho paláca...

Ostatným učeníkom Pán Ježiš ešte v ten istý večer vysvetlil jedinečným spôsobom požehnanie svojej smrti, a nielen že ho im vysvetlil, ale im ho aj dal.

2. Slová Večere Pánovej tvoria vo všetkých troch evanjeliách stredobod celej správy. A my sa nemôžeme dostať naobdivovať Pánovej múdrosti a veľkosti, ktoré sa prejavujú v ustanovení Večere Pánovej. Učeníkom, ktorí nemohli nikdy naozaj uveriť v Jeho smrť, má to potvrdiť jej blízkosť. Táto smrť, ktorá ich vždy pohoršovala, má im odteraz žiariť v tom zmysle, že je to smrť na odpustenie hriechov. Večera Pánova ich má napokon zaviazat' k stálej pamiatke na túto smrť, a tak ich čo najtesnejšie spájať jednak navzájom, jednak s Pánom a s veriacimi všetkých budúcich dôb. Pán Ježiš svojich učeníkov pohľadá svojou láskou a skôr ako prídu ťažké chvíle, pripravuje posilu pre ich vieru, lásku a nádej.

Na tomto mieste by sme mohli hovoriť veľmi veľa o samotnej Večeri Pánovej, o tajomstve toho najužšieho spojenia sa s našim Pánom, v Jeho tele a krvi, podľa slov apoštola: „Kristus v nás“. V dejinách cirkvi a myslenia došlo k mnohým špekuláciám, k vysvetľovaniu i pochybovaniu nad slovami: „*Toto je moje telo, toto je moja krv*“.

Ide však len o to – za predpokladu viery, že s chlebom a vínom prijímame to, čo nám náš Pán na kríži získal: odpustenie hriechov a večný život. Pán Ježiš nám vždy hovorí: *Vezmite a jedzte, toto je moje telo! Pite z neho všetci, toto je moja krv!* On nehovorí: *Pochopte to! Prebádajte to! Hádajte sa! Škriepťe sa!*

Bázeň, hlad a túžba po tesnom spojení s Kristom, to nás má celkom ovládnuť, aby On bol v nás a my sme naplno precítili a prijali Jeho milosť, moc a zásluhy. To je pre srdce a na užívanie a nie pre rozum a pochopenie. Ty len ber a jedz a nechaj na Darcu, čo a ako chce dávať. Máme veriť, že On napokon dáva viac, ako my môžeme pochopiť, uveriť, porozumieť a prosieť....

Náš Pán na záver vraví, že už viac nebude piť z plodu viniča, čím naznačil, že je to Jeho posledná večera na zemi. Končí sa však radostným výhľadom: „...*až do toho dňa, keď ho budem piť nový s vami v kráľovstve svojho Otca*“. Pán Ježiš sa takto, cez utrpenie a smrť pozerá na veľkú večnosť, vidí svadbu Baránkovu, na ktorej ON, večný Víťaz a Baránok podá čašu radosti všetkým svojim omilosteným verným, ktorí Ho aj cez rôzne bolesti a utrpenie, no v nehynúcej nádeji nasledovali, posilňujúc sa pritom Jeho svätou Večerou a prítomnosťou.

Verše z Bachových Matúšových pašii:

(Recitatív č.18 Wiewohl mein Herz a Ária č. 19 Ich will dir mein Herze schenken)

Kto by nemal smútok v duši? -

*Hľa, Ježiš sa s nami lúči,
a závet pre nás hotuje!
Telo, krv Jeho v nás tu je,
do našich srdc ich vkladá.
Tak ako na svete žil tu pre učeníkov,
učil ich prikoria znášať ticho,
až do konca všetkých miluje.*

*Tebe chcem srdce oddať,
Pastier môj, ži len v ňom!
Ty si tá svätá voda
vo svete nehodnom.
Duša len v Tebe zaplesá -
môj svet si Ty, i nebesá!*

Výklad: Mt 26, 30-35

V tejto pašiovej správe máme pred sebou cestu Ježiša a Jeho učeníkov do Getsemanskej záhrady, ktorá sa nachádzala na Olivovej hore. Bolo to obľúbené miesto, poskytujúce oázu oddychu, pokoja a iste aj duchovného sústredenia.

Po spoločnej večeri zaspievali chválospev, oslavnú pieseň. Tak to určoval každoročný poriadok slávnostnej večere nekvasených chlebov. Bol to predpísaný rituál, ktorý sa skladal z viacerých žalmov. Išlo o žalmy 115-118.

Do tejto slávnostnej nálady však zaznieva smutné Ježišovo proroctvo: „*vy všetci sa pohoršíte na mne tejto noci*“ – vy všetci odo mňa odpadnete! Opäť s presnosťou predpovedá Pán Ježiš, že Jeho verní nezvládnu nastávajúce udalosti, ktoré už čoskoro začnú – všetci Ho opustia...

Túto svoju výpoveď podopiera slovami Písma – Zachariášovým proroctvom o zabitom pastierovi a rozpráchnutých ovciach: „*Biť budem pastiera a rozpráchnu sa ovce...*“ (Zach 13,7) A je to skutočne tak: pastier drží ovce pohromade; keď je s nimi, sú v poriadku a nič im nechýba. Ak sa pastierovi niečo stane, sú stratené. V strachu a bez orientácie sa rozutekajú... Tak budú Pánovi učeníci o chvíľu, keď im Ježiša zatknú v záhrade. On sa im stane podnetom k pádu. Opustia Ho a utečú...

Slová proroka Zachariáša poskytli Ježišovi azda útechu a oporu v trpkej bolesti, keď zostane celkom sám a opustený. Tak sa mohol upevniť vo viere, že všetko sa tak musí stať podľa plánu nebeského Otca. Zároveň Mu tieto slová pomáhajú pozerat' sa ďalej – ponad temnú priepasť až tam, kde sa po Jeho vzkriesení znovu zhromaždia ako ovce okolo svojho pastiera tí, ktorí sú Jeho a kde sa v ňom ako vo Vzkriesenom naplnia a uskutočnia jasné dni začiatkov víťazstva. Víťazstva viery a nádeje – splnenie proroctiev... Ešte predtým však všetci učeníci majú odpadnúť od Neho a prvý učeník má svojho Pána zaprieť.

Učeník Peter, zrejme presvedčený o svojej pevnosti a vo svojej sebaistote odpovedá Ježišovi: „*Ak sa všetci pohoršia na Tebe, ja sa nikdy nepohorším*“. Peter sa zo všetkých učeníkov najviac chlapi: keby aj všetci odpadli a opustili Ťa, ale ja nikdy! Tieto Petrove slová vystihujú jeho povahu: plný lásky k svojmu Pánovi a Majstrovi, no bez sebapoznania, a nie bez vystatovania! To bolo pochopiteľné pri jeho sebavedomej povahe. Bol vodca medzi učeníkmi a odpadnutie, zlyhanie či zrada mu predsa nesvedčilo.

Lenže Pán Ježiš mu vraví s presnosťou: „*prv ako kohút tejto noci zaspieva, tri razy ma zaprieš*“. Evanjelista Marek, zachádzajúc viac do podrobností a zrejme aj presnejšie cituje: „*prv ako kohút dva razy zaspieva, tri razy ma zaprieš*“ – táto skutočnosť ešte viac zdôrazňuje

veľkosť Petrovho pádu! Peter však Ježiša nadmieru uisťuje, že radšej zomrie, ako by to urobil. Aj ostatní to vravia, ale tým len prezrádzajú svoju slabosť.

Nuž, stali sme sa svedkami smutného ohlásenia pádu učeníkov. Svedkami ľudského vystatovania, nebezpečenstva slávy a úspechov, ktoré nás veľmi rýchlo privedú k odpadnutiu od pravej viery, od poznania svojho Majstra, od spoločenstva s Ním. To, čo aj nás drží ako verné stádo pokope, nie je naše oduševnenie, zápal či hrdosť, ale jedine jeden Pastier – Hlava nášho spoločenstva, Pán Ježiš Kristus, večne živý a prítomný medzi nami!

On je zárukou kvalitného, dobrého a verného spoločenstva, lebo On dáva našej viere pravú podobu a zmysel. On nás veľmi dobre pozná a vie o našich slabostiach. Preto nás niekedy aj pozastavuje cez rôzne udalosti a zážitky, kedy musíme svoju vieru prehodnocovať a svoj vzťah k Nemu obnovovať. Výstraha Petrovi je aj pre nás veľmi užitočná, lebo poznávame, kde je naša ľudská slabosť – v prázdnych rečiach, vystatovaní a v egoizme. Od toho nás oslobodzuje náš Pán, ktorý zostáva verný k nám – a v tom, jedine v tom, je naša výhra, v Ňom, ktorý nás predchádza na ceste viery, aby nás zase zhromaždil a to už raz a navždy v nebeskom ovčinci. Amen.

*(Chorál z Bachových pašií č. 21. a 23., nápev :
Ó Hlava ubolená)*

*Tak prijmi ma, môj Strážca,
môj Pastier, so mnou pod!
Poved' ma napojiť sa
zo žriedla sladkých vôd.
Nech ústa nasýtia sa
pokrmom milosti -*

*pod dychom Tvojho Ducha
pokoj sa rozhostí.*

*Chcem pri Tebe vždy zostať,
neodíd' odo mňa!
Veď tu je moja postać,
keď duch Tvoj dokoná.
Keď skráň Ti smrťou zbledne,
chmáry Ťa obklúčia,
priviniem Tvoje telo
do svojho náručia.*

Piesne: 491, 301